

המתארכות

אגרות קוראים

הכוח העברי העלום בהתהוותו נקוק להבהרת המשלות,
 לגיבוש הצעות, להקשת פרכים.
 "המתארכות" נעצה enes מקום להפעלת הרהוריו
 והיפוטיו של קהל הקוראים ואנשי-האגף. אצל המתו זו
 יוכל הקורא הער, החורף אפוא הכוח האמיתי אשיותו,
 להגיב על אולטימטום אתה לכיס, לערער על הנחות מקובלות
 ולהיות יוצא הצעות אהבשות ואתקנות.

רצון ויכולת באימון היחידה

נראות לי שתי דרכים לשם עקירת הביטוי
 „אינני יכול“ מקרב יחידה: האחת היא האימון,
 המפתח באדם את הרגשות העצמית כי היום
 הוא יכול לעשות דבר שעוד אתמול היה זר
 ורחוק לו לגמרי: — כגון לדעת לטפל בנשקו
 ולירות ממנו, או לרוץ מספר קילומטרים מבלי
 לקרוס וליפול בשובו, אלא עוד להתעמל מספר רגעים
 ואחרי כן גם לצאת לעבודת היום. ע"י אימון
 טוב במשך 3-4 שבועות, אפשר להגיע בנקל
 לכך שאדם ירוץ, מדי בוקר, למרחק 6-7 ק"מ
 כשנשקו עליו. ובמהרה יתרגל לדבר, כך שאם לא
 ישתתף יום אחד במרוץ-הבוקר — ירגיש כי
 חסרה לו הרעננות במשך כל אותו יום, ולפיכך
 ישתדל שלא להחמיץ הזדמנויות המקנות לו את
 היכולת להתגבר על קשיים, ונותנות לו סיפוק.
 משיוכח האיש כי מסוגל הוא, למשל, לערוך
 מסע בחגור כבד למרחק של עשרות ק"מ — הרי
 קלה תהיה בעיניו היציאה למרחקים בינוניים
 הרגילים בפעולותינו בארץ. ועוד, הכניסה לקרב
 לאחר מסע בינוני כזה לא תהיה לגבי דידו למעלה
 מכוחותיו.

כן הדבר בכמה שטחים אחרים של אימון גופני.
 אנשי הנשק המסייע, למשל, שתחילה נאנקים וסובלים
 כאבים בכל אבריהם מכובד הכלים או מחלקיהם,
 משהם מתרגלים להם. — הרי גם הם, כחייל הרגלי,
 יכנסו לקרב ברעננות מסויימת. בדומה לכך גם
 לגבי פעולה בשעות החשיכה. אנשים ששימיהם

אין להם סמל או מפקד
 שלא ניתקל מדי פעם באחד
 האנשים המודיעו לפתע:
 „את זה אינני יכול לעי-
 שות!“ ואתה מסתכל ובור-
 חן את האיש, וברור לך
 לחלוטין כי במאמץ מסוים,
 ולרוב לא גדול ביותר,

יכול יוכל האיש לבצע את מה שהוטל עליו.
 אתה מכיר, ובטוח הנך כי במעט תקיפות-רצון,
 יתגבר ויעשה כנדרש, מבלי שיאונה לו כל רע.

הבעיה הניצבת אותה שעה בפני כל מפקד, ובעיקר
 מפקד צעיר, היא: „מה וכיצד עלי לפעול —
 כדי שהאיש יעשה את המוטל עליו, וינכח הוא
 עצמו — ואתו גם חבריו — שאמנם, — אין לה
 דבר העומד בפני רצון עז.“ לשם כך דרושים לא
 מעט טקט, סבלנות ושכל-ישר.

נטפל כאן בשורש הבעיה: כיצד יביא המפקד
 את האיש לידי כך שלא יבוא עוד לטעון: „אינני
 יכול“ וכיצד יפתח בו את יצרה-הביצוע בכל תנאי.
 כדי להבהיר בעיה זו, עלינו להבין את ההבדל
 בין רצונו של האיש ובין יכולתו האוביקטי-
 בית. מפקד בעל נסיון יודע כי שלושה גורמים
 מונחים ביסוד אי-היכולת: א. הפחד, או חוסר
 הבטחון בהצלחה; ב. העצלות; ג. הנסיה „להכעיס“.
 נניח כאן לגורם האחרון, כי הוא, לרוב, ענין לטיפול
 דיסציפלינרי.

לא נוסו בכך מפתחים, לאחר אימון מתאים, לא רק אומץ וכוח והתמצאות בלילה, כי אם גם יכולת לפעול בשקט ובבטחון עצמי בחשיכה.

עד כאן ציינו כמה נקודות שבתחום פיתוח הכושר הפיזי. ננסה עתה לעמוד על כמה נקודות הכרחיות להשגת המטרה שעמדנו עליה בפתח דברינו, והיא: „אינני יכול“ אינו קיים עוד בלכסיקון של יחידתי!

ראשית חכמה היא לערטל את האיש ממעטה האדישות לגבי הישגיו הוא. יש להחדיר ולחזור ולהחדיר לתוכו את הגאווה העצמית, ואת הסיפוק העצמי מהצלחתו להתגבר על מכשולים שלפני כן סבור היה שלא יוכל להם.

כיצד להגיע לכך בחיי יום-יום? — ראשית, ע"י טיפול אישי — סבלני, שנית, ע"י טיפול קולקטיבי — חיבוב העניין ופיתוח יצר התחרות. שלישית — על-ידי כפיה ותקיפות. על הסמל או המפקד להתקדם מן הקל אל הכבד, לאחר שהאיש עשה דבר שאתה עצמך הסלת, כביכול, ספק בכך אם יוכל לעשותו, עליך למצוא — הן מיד, והן לאחר זמן — הזדמנות לציניו על כך לשבח. על יסוד נסיונו הקטן הזה, תוכל לעודדו ולדרוש ממנו, בהתאם לצורך, — מאמצים גוברים והולכים באותו כיוון, או אף בכיוונים אחרים. האיש שביחידתך, מרגע שירגיש שהודות להתגברותו על עצמו, זכה להערכתך ולהערכת חבריו — יחשוש לאבדה, וכמעט בכל המקרים — אלא אם כן עצלן הוא — ישמש לו הדבר כדרבן להוסיף ולטפס שלב נוסף בסולם הישגיו. ויתכן כי גם שניכם תופתעו לראות מה גדולים יכולים להיות הישגים אלה בשטחים שונים.

עד כאן ציינו את הטיפול שאפשר לכנותו בשם „הטיפול האינדיבידואלי“. אך בתנאי מלחמה מועט מדי הפנאי שבידי המפקד או המדריך מלטפל בכל פרט ופרט ביחידתם, ועליהם לסגל לעצמם את דרך הטיפול הקולקטיבי, אשר גם היא מביאה אצל רוב האנשים לתוצאות משיעור רצון.

מהו הטיפול הקולקטיבי? הרבה פנים לו והרבה דרכים להגיע אליו. ראשית — יש להחדיר בלב כל איש ואיש ביחידה את ההרגשה כי בעשותו את הנדרש ממנו הריהו עושה, בעצם, את הדבר שהוא עצמו היה רוצה שיעשה, ושייעשה היטב. מרגע שהצלחת לחבב עליו את הדבר — הרי כמעט והשגת את המטרה: — כל אדם ישקיע מחשבה ומאמץ לעשות את המוטל עליו על הצד הטוב ביותר, אך

כאן יש לשקוד על כך, שהרמה שהושגה ע"י חיבוב העניין לא תפגם מתוך שיגרה, שעמום וכדו'. לשם כך נתון בידך אמצעי רבי-ערך, מעודד, וקל יחסית: הלא הוא התחרות. הכוונה לא להתחרות בשיאים, אלא לזו המעוררת באנשים תדיר את יצר ההתחרות בינם לבין עצמם, — וזאת בקטנות, שלא תקשנה עליהם: רובהו של מי יהיה הנקי יותר, מי יצטיין יותר בתס"ח או בשדה, וכדומה — והדוגמאות מרובות לאין קץ. במפקד תלוי הדבר להביא כל איש ביחידה לידי כך, שתהא זו אמת מוסכמת שאין בנמצא דבר שיוטל על יחידתו ושיהא נבצר ממנה לבצעו.

יש להניח, כי ימצאו גם אנשים שכל האמצעים הללו לא יועילו להם. באנשים אלו צפונה סכנה שישפיעו לרעה גם על בני-יחידתם הפוסחים על הסעיפים, שאך בקושי עלה בידך להביאם לידי התגברות על עצמם. לגבי אלה אין עצה אלא לנקוט נגדם דרך של תקיפות וכפיה.

כאן תעמוד בפני המפקד הצעיר אחת הבעיות הקשות שבתפקידו: היוכל להעריך בו במקום, מיניה וביה, האם טענת האיש, גם של זה המשתמט והמתבטל, במקרה זה, מלאכותית או אמיתית הנה? אחד מסודות הצלחתו של המפקד טמונה בכך שאנשיו ייענו מיד לכל תביעה מתביעותיו, וימלאו אחריה מתוך הרגשה ברורה, שאם מפקדם הטיל עליהם את המשימה אות הוא כי הוא שקל ונוכח לדעת שאכן יכולה היחידה לבצעה. אמונה של היחידה במפקדה עלול להתערער במהרה אם יתן ליחידה, או לפרט בתוכה, הוראה, אשר אין לבצעה מסיבה זו או אחרת. על כן, כאמור, רגע קשה הוא לכל מפקד משהוא ניצב אל מול שתי המלים: „אינני יכול“! ברגע כזה יעמוד המפקד בפני „תפקיד קרב“ בועיר-אנפין. עליו לשקול במהירות הבזק: א. אופיו ועברו של האיש שלפניו. ב. אמיתות טענותיו הפעם. ג. מה תהיה השפעת הויתור? ד. איך לנהוג כלפיו?

יש להתחשב באופי האיש ועברו, אבל אסור שדבר זה ישפיע על המפקד שיגש בדעה קדומה לשפוט בטענותיו במקרה הנוכחי. וכן יש לשקול בכל מקרה את השפעת הויתור על האיש הנוגע בדבר ועל היחידה כולה. אין כל „רצפט“ לגבי תשובת המפקד לשאלה „מה עלי לעשות?“. כפי שכבר צוין, עליו להחליט בדבר בו במקום. ואם שקל והחליט שעליו לכפות את ביצוע הפקודה — הכרחי שיהיה נוכח גופו בעת הביצוע. הוא יעודד

את האיש, ויהרהר, תוך כדי הביצוע, האם לא שגה בהחלטתו, ויתכן וינכח עתה כי אמנם מה שהוטל על האיש הוא למעלה מיכולתו של זה. שינוי החלטה במקרה כזה — ורק במקרה כזה — יוסיף למפקד כבוד והערכה, ולעתים אף יעורר את רצון האיש הנוגע בדבר להגביר את מאמצו.

הצעה לתכנית אימונים

ברור, כי אין להשיג דבר ב־רִיקימא בהגברת היכולת ובפיתוחו של כוח־הרצון של הפרט, מבלי חינוך שיטתי ומתמיד, — חינוך שהנו, בעצם, חינוך לחיים בצותא של כל גוף צבאי; וחשיבותו לגבי צבאנו הצעיר, רבה לאין ערוך.

סרן מגריל

רבות נכתב על האימונים. דובר עוד יותר, אבל מעשים — פחות מכל.

מצב האימונים בגדודים רבים הוא רופף למדי. אם נמצא מפקד גדוד, או מפקד פלוגה, השואף למלא את זמנם החפשי של אנשיו באימונים, הרי הופכים אימונים אלו לטורח גם על קציניו, שהדבר נמאס עליהם, גם על הטוראים שנדמה להם שהם כבר מושלמים בכל, בפרט אם כבר עברו עליהם כמה קרבות. יתכן שמשפט זה מכליל מדי, אולם אם גם שמעתי רבות שטוראים המשוחחים בינם לבין עצמם טוענים שדרגת האימון שלהם ירודה, — הרי משמגיע הענין למעשה, אין כל נכונות לשאת במעמסה של אימון נוסף. ושורש האשמה הוא הן בנושא י־האימונים והן באור ה־ביצועם.

אציין, איפוא, כמה מן הליקויים ואנסה להתוות קו־מנחה לתיקונם.

אגע בעיקר באימוני־שדה. לעתים כזאת הנה התמונה: המפקד יוצא עם אנשיו לשדה. הוא צועד בראש, ואנשיו בשורה ערפית אחריו. כדי להפגין שהוא, המפקד, הנו חייל מושלם, ועולה על אנשיו בכל, הריהו מרחיב צעדיו ככל שיוכל, ודוהר קדימה. והאנשים משתרכים אחריו. מסכן הוא אותו נושא המקלע. המתחיל לפגר ועליו לרוץ מפעם לפעם כדי לסגור את הרווחים לקול גערת המפקד. הגיעו לשטח האימונים (ולרוב זהו אותו שטח עצמו כמעט משך כל תקופת האימונים); יושבים לנח. וכך אחרי בזבז זמן מתחיל השעור. המדריך מדבר, מסביר, מנסה לשכנע, והאנשים אינם מגלים כל השתתפות בשעור. הם נותנים לו לדבר. לדבר עוד ועוד. טוב יותר לשבת ולשמוע מאשר לרוץ ולחול. אבל ככלות הכל גם את זאת מוכרחים לעשות. וכך, בזמן שנותר לשעור, עושים מה שעושים, והמדריך מפסיק במועד הקצוב, ומספר, מה היו עושים עוד אילו נותר זמן נוסף. האנשים מסכימים אתו, ומצטערים" מאד על שהשעור נגמר.

הבה וניחד את הדיבור על דוגמה ממשית. האנשים עברו את השעור „צורות התנועה“. בין השאר לומדים את הזחילות השונות. והאנשים זוחלים, — עשרים וגם חמשים מטר, ויותר מזה. המדריך דורך עליהם ברגלו: „להצמד יותר לאדמה!“, „לחרוש את הקרקע“ — והכל „בסדר גמור“. האנשים יודעים כיצד לזחול וגם זוחלים. השעור נגמר, ומה התוצאות: מעתה, בשעורים הבאים, כאשר יזדמן לזחול לתוך עמדה, או להטיל רימונים לפני הסתערות — יתקדם החייל ב„צורת תנועה“ משונה שהיא ספק זחילה ספק הליכה „על ארבע“, והמדריך צועק וצורח. ואותו אדם יאמר בשקט: „הרי יודע אתה, וגם ראית, שאני יודע לזחול, לכן „כשאצטרך“ — כבר אדע לזחול“. והמדריך מנתר.

או בשעור אחר — „תפיסת עמדות“: החייל יבנה עמדה לדוגמא, יאסוף אבנים מכל הסביבה, ישאיר אשנבים, יכסם בקוצים, ויראה למדריך, במין סיפוק עצמי, שיש לו כאן שדה־אש נהדר — ואפילו „פגז של תותח“ לא יחדור בעד קיר עמדתו. והמדריך בהנה מעצמו ומאנשיו — הם בונים עמדות למופת. אבל תיכף למחרת יתפוס אותו חייל עמדה מאחורי אבן קטנה ועלובה ויעמיד פנים כאומר: „הלא ראית אתמול שאני יודע לבנות ולתפוס עמדה“. והמדריך — „מבין צדיק נפש בהמתו“. הוסף על זאת שהמדריך איננו זוחל בעצמו ואיננו בונה עמדות, אלא מתרוצץ עם המקל או המשרוקית, עד כי יש ואיש אף מתגרה ושואל: „ואולי תראה מה בכוחך אתה לעשות?״

* *

ההקדמה היתה אולי ארוכה מדי, אבל כשאין אתה אומר לאדם אשמתו בפניו, יקשה עליך לשכנעו. והעיקר, יש ללמד לחייל את חורת־השדה לא פרקים־פרקים, אלא כ„סיפור שלם“, סיפור שאפשר לחזור עליו פעמים רבות, בצורות שונות, עם גיוונים ושכלולים רבים. והמדריך ישים בכל פעם את הדגש על אותם דברים הדורשים לימוד מיוחד. וכל זאת

מבלי שיודיע לאנשיו מראש את נושא השעור ומטרתו וכל שאר המשפטים הנרשמים בראש מערך השעור.

וכל „סיפור“ כזה, יהיה פרק־קרב לעצמו. כל יציאה לשדה היא יציאה לקרב, וכל התנועות בשדה תבוצענה כתנועות של קרב. כלום כשיוצאים לפעולה בשטח, יוצאים בזחילה? ולמה יהווה זה את השעור הראשון? והרי דבר ראשון היא ההסוּאה־האישית הנעשית עוד בבסיס, ועם היציאה רבה השיבות המבנים השונים, נערכת בדיקת העצמים החשודים בשטח, פעולת הגישוש ועוד. כמובן לא נכנס כאן לויכוח על מצבים שונים של המגע עם האויב.

לכן, צאתה של היחידה לשדה — כמוה כִּיציאה לקרב; ועליה לעבור את כל השלבים השונים של הקרב מתחילתם ועד סופם. וכך תנהג בכל יציאה, כשהמדריך משתדל מפעם לפעם להעלות את דרגת הביצוע. ובכל יציאה יוקדש זמן מה לדברים מיוחדים. ע״י כך ירגישו החיילים בעצמם שחסרה להם ידיעה בדברים כה חשובים בקרב, כתפיסת עמדות טובות יותר, וצורת התקדמות נכונה ומהירה יותר, שיפור ההסוּאה וכו'... על המדריך לדאוג שכל „קרב“ ו„קרב“ כזה יהיה שונה במהלכו מקודמו. הדבר יקדם את הלימוד עצמו, ויוסיף לעניין. לדוגמא: היחידה נתקלה באש אויב בנועה בשטח. וכאן, אחרי שתפסה מחסות, תבוא פרשת איתור האויב. אין צורך לתת כאן הרצאה, אלא רק לעמוד בקצרה על אחד הסעיפים, למשל: גילוי ע״י תנועה. (הדבר מצריך, כמובן, מדריכים־עוזרים או מציגים, ולזה יוצע הפתרון בהמשך הרשימה). ואחרי האיתור ימשך הקרב, אם להתקפה ואם לנסיגה.

מכאן אנו למדים שקיימות אפשרויות רבות להשיג את מטרת האימון, אך עם זאת לשמור על העניין ולטפחו — וכל זה בצורה מציאותית.

ראיתי, שבתרגילים דו־צדדיים משתדלים החיילים לבצע כל דבר „כאילו זה באמת בקרב“. כן ברור שחייל לומד יותר ממראה עיניו, מאשר שעה שעליו לפתח את הדמיון, כשהמדריך משפיע עליו רוב מלים של הסברה. לכן, ישנן אפשרויות רבות להביא בשעת האימון כיתה מול כיתה, אפילו בשעורים ראשוניים, ואין כל הכרח שיגיעו לבסוף לידי מגע. דבר זה מוסיף טעם רב למהלך השעור של שתי הכיתות ובוה נפתרת גם שאלת מדריכים־עוזרים, או מציגים. ואין צורך להוסיף שרצוי להתאמן ככל האפשר באש חיה. בסיכום: יש להנהיג שילוב של אימון־הכיתה ואימון־הפרט: הכיתה מתחילה לעבוד במסגרת כיתה.

היא יוצאת לשדה במבנה; בשעור הראשון לומדים רק תנועה בשורה ושרשרת. בשעורים הבאים, ראש־חץ — ואח״כ חוליות וכו'. משבאה הכיתה תחת אש יעילה — לומדים ומבצעים נפילה, זינוק וקפיצה למחסה, מחסה מהו, זחילה להחלפת עמדה, וכד'. מאחר שיתרגלו זאת פעמים רבות, הרי יש להקפיד בכל פעם על ביצוע ולימוד דברים נוספים: עוד מבנה, עוד צורת זחילה וכו'. אבל על המדריך לשמור מכל משמר שלא יכנס לתוך מסלול שיגרתו של „שעור“. בפעם אחרת תצא לשדה המחלקה כולה, יתרגלו אילו מבנים של מחלקה, ואחרי זאת יכולות הכיתות להפרד לתרגיליהן הכיתתיים. כל התורה הזאת מצריכה שהמפקדים יפתחו כשרון רב להמצאות ושכלולים, דבר שעלול לשמש להם עזר רב.

עד כאן דובר על שעורי א״ש בלבד. אולם לפי התיאור הניתן לעיל נתרברה האפשרות של שילוב באימונים בכלל; את השעורים של מתן־אש חייבים לשלב בתרגילי־השדה. לימוד פקודת בקרת־האש צריך גם הוא לבוא במועדו ובמקומו, לפי הסדר שבהתפתחות הקרב עצמו. ציון המטרה, אומדן־הטווח לשם הציון ולשם התקנת הכוונות וכו' — כל אלה אפשר ללמד במועדם הנכון לפי סדר זה, ואז יראה החייל את התכלית השימושית שבכל פרק־אימון. וכאן ישתלבו למסגרת ההדרכה גם רבים משעורי הרובה, לא רק ליריה מאחרי מחסה, אלא גם שעור על ההכנה הנכונה, ההסתוּאה וכו'.

הזכרתי רבות את ענין „מהלך־הקרב“, „שלבי הקרב“ ועוד. וכנתי היא לסכימת־הקרב, שנחרשה עמוק בלבי, והיא „תרגולת הקרב“. ובעוד אני בונה את התכנית לפי תרגולת־הקרב, הריני מתנגד לשלב א' שלה.

למדתי את „תרגולת הקרב“, לאחר שהייתי משך שנים חייל מאומן ואף לאחר שיצאתי לפעולות. וזוכר אני עכשיו ומשתומם, על אותו משפט שצעקתי בקולי קולות: „פול, זחל, צפה, טנח, אש“. משונות נראו אז המלים, ולא אחת התבלבלנו בסדרן. ובפרט יקשה הדבר על הטירונים, הלומדים את המשפט בעל־פה, מעשה־תוכי, ואח״כ עליהם לפעול בהתאם לכך. הם שוכחים זאת מיד. וכל זה למה? משום שהדבר נראה מלאכותי בעיניהם. והרי למעשה פשוט הוא הדבר וטבעי, אלא שהוא תלוי באופן הלימוד: הכנס את החיילים תחת אש יעילה (מעל לראש, כמובן), ותן להם לפעול באופן טבעי. ברור כי על המדריך־המפקד לשלוט באנשיו, שלא תקום אנדרל־מוסיה, ולהדריך את תנועותיהם, ואז ממילא כולם

יפלו על הארץ, יוחלו לעמדה, יצפו ויבקשו את האויב, ואחר יתקינו את הכוונות וישיבו אש, — ובסיום התרגיל יסיקו הם עצמם את המסקנה. הנה להם שהם ינסחו את המשפט „פול, זחל, צפה, טנה, אש”. וכך יש לנהוג בכל שאר השלבים של התרגול. ובסוף יקל עליך לסכם את כל הדברים הללו בהרצאה, שתהיה פשוטה, מובנת ומציאותית.

ובסיום, כמה הערות, כיצד לבנות תכנית אימונים כזו: ראשית יש לסקור את כל המקצועות שעל ההייל לעבור: א"ש, רובה, גימון, וכל השאר. לפרק כל מקצוע ומקצוע לסעיפים, וסעיפי סעיפים, ואחר כך לנתח את „תרגולת הקרב” ולבסוף לבחור ולשלב

רשימתו של „יוסקה” יש בה משום נסיון לראות את בעית הדרכת הצבא, במבט עצמאי מקיף וכולל. אכן, אין ספק כי יש לשאוף לתכליתיות מכסימלית באימון וכי זו לא תושג, אלא אם שיטת האימון בכללה יהיה בה משום בבואה, חדורת רוח המציאות, לכל המחריחש בשעת הקרב. שיטת האימון המוצעת על ידי הכותב עשויה לאפשר למתאמן לראות בכל אחד מן „הפכים הקטנים” שבתלמודו את השימוש בו במצבי קרב שונים. אך עם זאת, ריבוי הפרטים בכל אחד מן השעורים שבאחד ממקצועות האימון, כא"ש למשל, מעורר כמה ספיקות רציניות. כי אם כוונתה לשמור על רציפות האימון, שתאפשר תמיד לראות את השימוש הנכון של פרטי-הדרכה מסויים, במסגרת מהלך הקרב, הרי אי-אפשר יהיה לעמוד על הרבה פרטים, שבלעדי ידיעת עשייתם לא יושג טעם-הקרב הנכון בשלבי האימון המתקדמים יותר.

זאת ועוד: יקשה עד מאוד להקנות ידיעה מושלמת בנושא מצומצם, כגון תפיסת מחסה, אם יהיה הכרח למהר ולהתקדם בתהליך האימון, כדי לא לאבד את אותה הרציפות שתיתן למתאמן להגיע לאותה ראייה כוללת — ומכאן, גם „בלתי משעממת” — את ענין הדרכתו לקרב. נמצא אפוא שקיימת הסכנה שאם לא יקוימו בנושאים, ובבני-נושאים שונים, ואפילו מצומצמים ביותר, שיעורי הדרכה מיוחדים מלאים, — יהיה, אמנם, האימון לפי השיטה המוצעת לעיל מלא „ענין”, ואף יאפשר למתאמן להשיג את הנלמד על ידו בראיה כוללת, עירנית והעשויה להיקלט, אבל הוא לא יהיה שלם ברוב הנושאים, וביחוד לא יהיה האימון מושלם בשלבים המתקדמים יותר, שאז תבוא לידי ביטוי חריף יותר אי-השלמות בידיעה — ובאורח הביצוע — של אותם דברים שלא נקנו ולא תורגלו דיים בשלבי האימון המוקדמים.

את הסעיפים המתאימים מכל המקצועות לסעיף מסויים בתרגולת. ע"י כך תתקבל תרגולת-קרב „שמנה” ו-„מנופתת”, שיתנו פמנה לחייליך, בכל פרשת-אימון, גתח אחד שנחתך כפס מן הקצה אל הקצה. ועם גמר תקופת האימונים, תתקבל התרגולת הכוללת, שהוגשה לחיילים בצורה מענינת ובלתי-קשה לתפיסה. וכל זאת בתרגול דרצדדי עד כמה שאפשר.

אני מקווה שאם הצעת-תכנית זו תשכנע מדריכים ומפקדים, יעשה באה"ד הנסיון לבנות את התכנית הבסיסית, אשר שכלולים ואמצאות של המדריכים השונים ילכו וישפרוה.

יוסקה

ומאידך גיסא, אם ינתנו השיעורים בבני-הנושאים השונים בשלימותם, תוך התקדמות משלב-אימון מוקדם לשלב-אימון מאוחר יותר — מבלי שיבולע לשלב החדש מידיעה בלתי מספקת ומביצוע לקוי של השלב שקדם לו, מחמת מיעוט התירגול בו, — הרי אפשר שכל עיקר הכנה שבשיטת-האימון הנ"ל תבולע ע"י הלימוד השלם, הרב והמגוון של כל נושאי האימון ובני-נושאים: מחסה, צורות התנועה בהסתר, התגנבות יחידים — שיעיבו עליה ויטשטשוה. ואז ימצא שיטת האימון המוצעת ברשימה המובאת לעיל מתקרבת במתכונתה לשיטת האימון המקובלת כיום, ואשר נגדה יצא חוצץ בעל הרשימה, וינטל ממנה טעמה המיוחד.

עם זאת יש לציין כי הליקויים באימון סיבתם נעוצה בראש וראשונה, לא בשיטת האימון הנהוגה, אלא בעיקר ברמת המדריכים. מדריך המרבה מלל ללא הותיר זמן לתרגול של ממש, או מדריך מתרשל — אין בהם כדי להעיד על חסרונות השיטה בה הם מדריכים.

השיטה הנהוגה כיום באימון צבאנו — שיטה המקובלת על רוב צבאות העולם — גם היא מניחה מקום להדרכה מציאותית. אותם אמצעים שהוזכרו ברשימתו של יוסקה — אש חיה, איתור האויב בשטח וכו' — את כולם ניתן לשלב בשיטה המקובלת. והתרגול ה„מענין”, הדרצדדי, תורו בא כשהטוראי והמפקד כבר הספיקו ללמוד את האלמנטים החשובים — גורמים ההופכים את האימון לייעיל ולמציאותי יותר כאחד.

אכן, רשימתו של יוסקה נוגעת רק בקווי-יסוד לנסיון השגה חדש את ענין האימון. טוב יעשה הכותב אם ינסה להעלות דוגמה מפורטת או שתיים של שילוב מקצועי-לפי תכנית האימון המוצעת על ידו, כדי להסביר ולהוור יותר את מהשבתו.

אימון יחידות על מפקדיהן

הבינוני, למחשבה מהירה, לתגובה נכונה בכל מקרה. להתאמת התגובה לתנאים ולגורמים ולמען תת לך אופקי מחשבה ויזמה, — יש להעסיקו בפרובלימות קרביות שונות ובשטחים שונים, להטיל עליו משימות קרביות, הגנתיות ותוקפניות, ולהפוך את שדה האימונים ל"שדה קרב".

אם המפקד יפעל, במסגרת האימונים, לא כמדריך אלא כמפקד יחידה המתאמנת בהתאם לפקודת-מבצע, — הרי יחוש יותר באחריות הגופלת עליו. הוא צריך לבצע "משימה" והוא יבצע אותה בשלימות, בהתאם לעקרונות הלחימה. כל התקפה תגמר בהתבססות במקום הנכון, רחוק מעמדת ה"אויב" ובהתחפרות מלאה, בהגנה היקפית, בהסוואת ההתחפרות ובקביעת מטרות-עמדות מתאים! כך יהיו האימונים תדורים רות-מציאות שבשדה הקרב.

מן הנסיון למדנו, כי מה שלא נעשה למעשה באימונים אין עושים אותו גם בקרב. משמעת המים, ההעלמה, התנועה ובמידה רבה אף משמעת ההתחפרות — דברים אשר כל מפקד לומד אותם בבתי-הספר ומוסר אותם לפקדיו כדבר הלכה — עדיין אין נוהגים בהם רצינות מספקת, ויש מזלזלים בהם בצורה פושעת. אימון היחידה, על מפקדיה, במחשבה, בתכנון ובביצוע בפיקוח המפקדים הגבוהים, — עלול לתת תוצאות מפתיעות בשטח זה.

על-כן: א. תורת המלחמה והקרב אינה צריכה להשאר נחלת יחידים. היא חייבת ליהפך נכס להמונים הרחבים של אנשי הצבא.

ב. הצבא, על מסגרתו, אינו יכול לבור לעצמו אך מפקדים יחידים סגולה ולהסתפק בהם; שומה עליו למצוא דרך להכשרתם וסיגולם לפיקוד של בעלי היכולת הממוצעת.

ג. יש לפתח במפקד הבינוני את הכשרון הדרוש להיותו מנהיג בקרב בכל מצב.

ד. משחק החיים והמות שבקרב אינו מרשה לסמוך על הנוסחה "מה שיעשה הזמן לא יעשה השכל".

ה. המעשה הוא המקנה את ההרגל ואת ההכרה, ואין להסתפק בהרצאות בלבד.

ו. גישתו של המדריך גרידא שונה מגישת המפקד בפועל. ולכן יש לאמן את הצבא, על מפקדיו, באופן כזה שאחריותו-האישית של המפקד, בעמדו בפני פרובלימות, תחייב אותו לחשוב ולשקול, להחליט ולבצע. ולבצע בשלימות.

צבי סלע (קמינסקי)

למען הגשמת המטרה הצבאית — השמדת כושרו הקרבי של האויב — משתמש הצבא באמצעים רבים. אחד האמצעים היעילים ביותר הוא הכשרת החיילים והמפקדים, העלאת כושרם הקרבי, כוח הסבילות, טיפוח הרוח הקרבית, הקניית ידיעה יסודית בשימוש בכלי-הנשק לסוגיהם; בניצול הטבע והקרע, תורת הביצורים וההעלמה, תכסיסיות ותחבלנות, פיתוח המחשבה והיזמה. תכונות פיקודיות, שליטה באנשים, כושר הערכה ושיקול מהיר, כוח החלטה והוצאה לפועל, התמצאות מהירה בכל מצב, להיות מנהיג בשעת קרב — אלו הן הידיעות והתכונות האישיות הנדרשות ממפקד לחם, ואותן יש להשיג ע"י הכשרה טובה, חינוך רב ואימון ממצה.

אולם, כשעומד לפניך אויב סדיר אין די בפיתוח יכולתו הקרבית של החייל הבודד, או המפקד הנמוך, לפעולות של בודדים או לפעולות זעירות. יש ליצור כוח המאומן על פעולות מלוכדות של יחידות, ואף של הגדולות שבהן: פלוגות, גדודים וחטיבות, אשר כל אחד ואחד בתוכן יודע בדיוק את תפקידו ואת מקומו ביחידה. המוני חיילים צריכים לקבל את האימון הדרוש בפעולה מתואמת ובשיתוף-פעולה. המלחמה המודרנית אוכלת במפקדים בכל פה. היא מקיפה המונים מתוך עצם מהותה והיא מצריכה המוני מפקדים מתוך עצם ארגונה, ואין זמן ואין אפשרות אוביקטיבית לחפש ולמצוא דוקא את המפקדים המוחזנים; הם מעטים, וצבא מודרני אינו יכול להסתפק בהם בלבד, ולו גם רק מן הבחינה המספרית. ולכן יש לקחת מן המצוי ולהכינם ולהכשירם לתפקידם.

פתרונות קרביים אינם קבועים ועומדים. רבים מדי הם הגורמים המשפיעים על הפתרון הנכון. אויב וקרע, ביצוריו ונשקו, כושר עמידתו ורוחו הקרבית; היינו, אותם גורמים עצמם המשפיעים גם ביחס אלינו. וישנם מבצעים מתוכננים ויש מגע-פתע, פטרולים ומארבים, ועליה על מארב, והתקפת-נגד וכו', ולכל אחד מן הנתונים הללו עשרות פתרונות בהתאם לתנאים ולגורמים. מניין יקח המפקד את בטחון השליטה ביחידה במצבים חמורים? והמפקד הן לא נולד מצביא.

בבתי-הספר מלמדים, אמנם, ומאמנים את המפקדים לקראת כל מצב נתון אפשרי — אולם זהו רק קומץ אשר אינו משיב את הארי, כי האימון ביחידות הוא אימון אלמנטרי וסכימטי לפתרונות סכימטיים מקיפים. למען הביא את המפקד ואת החייל הממוצע,